

Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse om grænseoverskridende offentlige tjenester i Europa

(2021/C 106/04)

Ordfører: Pavel BRANDA (ECR/CZ), viceborgmester i Rádlo

I. GENERELLE BEMÆRKNINGER

Næsten en tredjedel af EU's befolkning bor og arbejder i Europas grænseregioner. Disse grænser har direkte og indirekte virkninger på deres liv. Folk, der bor i grænseregioner, støder ofte på særlige udfordringer, f.eks. med at finde et job eller få adgang til sundhedspleje og andre offentlige tjenester eller med pendlertrafik i hverdagen og overvindelse af administrative forhindringer. Grænseoverskridende samarbejde har vist sig at være det mest effektive redskab til at overvinde grænsernes »barriereeffekt« og opsplittende rolle og til at styrke den territoriale samhørighed i grænseregionerne.

Adgangen til offentlige tjenester i grænseregioner, navnlig dem, der er alvorligt affolkede, er ofte mere begrænset end i centrale regioner og hovedstadsregioner, og forværres i regioner, der også står over for demografiske udfordringer, og er i høj grad afgørende for livskvaliteten. Grænseoverskridende offentlige tjenester kan ikke blot være gavnlige for borgerne, men også give et større afkast, fordi disse tjenester vil være tilgængelige for en bredere gruppe og mere omkostningseffektive.

En vellykket levering af grænseoverskridende offentlige tjenester kan også føre til øget forståelse mellem naboer og opbygning af hårdt tiltrængt tillid. Sådanne tjenester vil få direkte indvirkning på, hvordan Den Europæiske Union opfattes, og bidrage til at styrke den europæiske identitet.

Mere tilgængelige grænseoverskridende offentlige tjenester kan bidrage til at mindske negative virkninger ved grænserne og forbedre livskvaliteten for borgere, der bor i grænseregioner. Ved at imødekomme det aktuelle behov for offentlige tjenester på behørig vis ved vores indre og ydre grænser kan EU demonstrere sin tydelige merværdi for de millioner af EU-borgere, der vil være omfattet af sådanne tjenester.

ESPO'n's målrettede kvalitetsanalyse ⁽¹⁾ giver et første overblik over grænseoverskridende offentlige tjenester. Dokumentet skitserer rammevilkårene og kommer med en række anbefalinger. I den komplekse situation, vi nu står over for, og som fordrer koordinerede svar på en række udfordringer, bør RU nu gennem nærværende udtalelse komme med et politisk initiativ for at bakke op om spørgsmålet om grænseoverskridende offentlige tjenester og fremsætte en række politiske anbefalinger fra de lokale og regionale myndigheders synspunkt. Det bør ligeledes udpege de næste skridt, som EU's institutioner og andre interesserede parter bør tage for at gøre leveringen af grænseoverskridende offentlige tjenester mere effektiv og udbredt i fremtiden.

II. POLITISKE ANBEFALINGER

DET EUROPÆISKE REGIONSUDVALG

1. Det Europæiske Regionsudvalg (RU) mener, at der er behov for tre værktøjer/betingelser for at sikre en vellykket, effektiv og mere udbredt levering af grænseoverskridende offentlige tjenester: en retlig ramme, strukturer og finansiering. I lyset af sådanne tjenesters europæiske islæt bør EU spille en aktiv ledende rolle i tilvejebringelsen af disse værktøjer/betingelser. Der er behov for samarbejde mellem nationale, regionale og lokale myndigheder i henhold til partnerskabsprincippet for at fjerne og/eller nedbringe omkostningerne i grænseoverskridende sammenhæng.

⁽¹⁾ ESPON Targeted Analysis on Cross-border Public Services (CPS) (ESPO'n's målrettede analyse af grænseoverskridende tjenester) af 14. januar 2019.

Den retlige EU-ramme

Merværdien af en retlig EU-ramme

2. Det Europæiske Regionsudvalg understreger behovet for en retlig EU-ramme plan for at give mulighed for en effektiv etablering og forvaltning af grænseoverskridende offentlige tjenester, der kan imødekomme behovene hos borgerne i grænseregioner. Dette vil give en tydelig EU-merværdi, da de nuværende rammer ofte er kendetegnet ved overvældende administrative byrder og omkostninger, hvilket får mange lokale og regionale myndigheder til at opgive deres planer;
3. bakker i den henseende helhjertet op om forslaget om den europæiske mekanisme til at imødegå retlige og administrative hindringer i en grænseoverskridende sammenhæng (den grænseoverskridende mekanisme), som i øjeblikket er blokeret i Rådet for Den Europæiske Union. Udvalget opfordrer derfor det portugisiske formandskab til at fremskynde vedtagelsen heraf;
4. mener, at grænseoverskridende samarbejde og levering af grænseoverskridende offentlige tjenester i henhold til nærhedsprincippet pr. definition er europæisk og kan håndteres mest effektivt på EU-plan gennem et tæt samarbejde med nationale, regionale og lokale myndigheder (partnerskabsprincippet).

Gennemførelse af EU-lovgivningen, der gavner det grænseoverskridende aspekt

5. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer Kommissionen som den institution, der har ansvaret for at overvåge gennemførelsen af EU-lovgivningen, og endnu vigtigere medlemsstaterne og regioner med lovgivningsbeføjelser til at koordinere gennemførelsen af direktiver med nabolande og -regioner, så der ikke opstår nye hindringer og administrative asymmetrier som følge af manglende koordinering. Udvalget opfordrer samtidig medlemsstaterne og regioner med lovgivningsbeføjelser til at vurdere den indvirkning, som deres nationale og regionale retlige rammer har på grænseområder;
6. påpeger, at konsekvensanalyser kan give fremragende indsigt i EU-lovgivningens virkninger, og opfordrer Kommissionen samt medlemsstaterne og regioner med lovgivningsbeføjelser til at udarbejde metoder, der giver mulighed for effektive grænseoverskridende konsekvensanalyser.

Grænsekontaktpunkter i Kommissionens GD'er

7. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer Kommissionen til at tage hensyn til grænseregionernes situation i udformningen af sine politikker og til at oprette grænsekontaktpunkter i alle generaldirektorater (GD'er), som potentielt arbejder med grænseoverskridende spørgsmål, navnlig inden for miljø, beredskabstjenester, risikoforvaltning, transport, sundhedspleje, uddannelse, fysisk planlægning, digitalisering, kommunikation, kultur, turisme, økonomisk udvikling og beskæftigelse (?). Ny og revideret EU-lovgivning bør tage hensyn til leveringen af grænseoverskridende offentlige tjenester inden for disse sektorer med henblik på at støtte deres gennemførelse.

Nationale grænsekontaktpunkter

8. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer medlemsstaterne og regioner med lovgivningsbeføjelser til at oprette stabile, permanente nationale grænsekontaktpunkter på tværs af offentlige myndigheder, som kan udveksle erfaringer og drøfte de udfordringer, som de lokale og regionale myndigheder står over for ved en bestemt grænse, koordinere gennemførelsen af EU-lovgivningen og arbejde på systematisk at fjerne grænsehindre (også i forbindelse med etablering og levering af grænseoverskridende offentlige tjenester). Disse kontaktpunkter kan være de samme organer, som foreslås i forordningen om den grænseoverskridende mekanisme, såfremt disse oprettes i den pågældende region, men skal have flere ansvarsområder. I disse kontaktpunkter skal der udpeges en ansvarlig, der behersker de officielle sprog i den pågældende grænseregion. Arbejdet i disse kontaktpunkter skal medføre, at de hindringer, som lokale og regionale aktører har udpeget, fjernes. De kan evaluere situationen i grænseregionerne og foreslå fælles tilgange og foranstaltninger, der kan føre til bedre tjenester for borgerne og en optimering af ressourcerne på begge sider af grænsen, ligesom de kan definere mekanismer for koordination med grænseoverskridende programmer og andre EU-tiltag. EU's grænsekontaktpunkt skal yde koordinering og metodologisk støtte samt fremme udveksling af god praksis mellem grænseregioner i Europa;

(?) Politikområder, som blev udpeget i ESPON-analysen, hvor der er etableret flest grænseoverskridende offentlige tjenester.

9. opfordrer medlemsstaterne til at udvise større fleksibilitet over for lokale og regionale myndigheder, der ønsker at indføre grænseoverskridende offentlige tjenester, da det i visse tilfælde kun er fleksibilitet, ad hoc-løsninger og hurtige reaktioner fra de relevante statslige aktører, der vil kunne sikre indførelsen og opretholdelsen af grænseoverskridende offentlige tjenester på kort sigt, hvorefter der på længere sigt må findes en vedvarende og holdbar løsning. Brugen af mellemstatslige aftaler såsom den nyligt indgåede Aachentraktat kan også stimulere udbuddet af grænseoverskridende offentlige tjenester.

Grænsekontakt punkt (GD REGIO)

10. Det Europæiske Regionsudvalg understreger sin støtte til GD REGIO's grænsekontakt punkt og opfordrer til, at der afsættes yderligere menneskelige ressourcer til denne foranstaltning med henblik på dets potentielle nye rolle med at koordinere de nationale kontaktpunkter og kontaktpunkter i de forskellige GD'er.

En europæisk grænseoverskridende mekanisme

11. Det Europæiske Regionsudvalg mener, at EU bør støtte en koordineret tilgang ved grænserne, hvad angår gennemførelsen af EU-lovgivningen. I tilfælde, hvor det ikke er lykkedes, og hvis national lovgivning ikke giver mulighed for samarbejde, bør EU stille en europæisk løsning/ramme til rådighed, som udbydere af grænseoverskridende offentlige tjenester kan benytte;

12. understreger derfor på det kraftigste behovet for at indføre det nye værktøj, som Kommissionen har foreslået, den europæiske mekanisme til at imødegå retlige og administrative hindringer i en grænseoverskridende sammenhæng (den grænseoverskridende mekanisme) ⁽³⁾, som et ikkehierarkisk retligt instrument, der sandsynligvis vil vise sig at være en hensigtsmæssig løsning på retlige og administrative hindringer og skabe en egnet retlig ramme for den specifikke indførelse af grænseoverskridende offentlige tjenester;

13. gentager, at den analyse af eksisterende grænsehindringer, som blev gennemført af Kommissionen i forbindelse med den grænseoverskridende revision, og de efterfølgende *b-solutions*-projekter tydeligt viser, at der er behov for et sådant retligt instrument i praksis. I mere end en tredjedel af de 43 analyserede *b-solutions* ⁽⁴⁾-sager ville den grænseoverskridende mekanisme være et egnet værktøj, der ville bidrage til at fjerne hindringerne. Det er især tilfældet i sager, hvor den foreslåede løsning vil kræve ændringer af den gældende retlige eller administrative ramme på den ene side af grænsen;

14. opfordrer i denne forbindelse lokale og regionale aktører til at øge deres kapacitet, så de kan spille en stærkere og mere effektiv rolle som »initiativtagere« til løsninger under den foreslåede grænseoverskridende mekanisme. For at kunne indføre mekanismen korrekt skal de lokale og regionale myndigheder have tilstrækkelig forståelse for hindringerne og dermed være i stand til tydeligt at definere fungerende retlige eller administrative løsninger;

15. bemærker, at den foreslåede forordning om en europæisk mekanisme til at imødegå retlige og administrative hindringer har potentiale til at få afgørende betydning, ikke blot for grænseoverskridende offentlige tjenester, men også for fremtiden for det grænseoverskridende samarbejde i almindelighed, eftersom den kan bidrage til at fjerne eksisterende hindringer og frigive det fulde økonomiske potentiale i EU's grænseregioner ⁽⁵⁾;

16. opfordrer indtrængende Det Europæiske Råd til at genoptage drøftelserne om forordningen om den grænseoverskridende mekanisme og til hurtigt at vedtage sin holdning til forslaget, så forordningen kan blive vedtaget snarest;

17. opfordrer medlemsstaterne til at sætte drøftelserne om mekanismen til at imødegå retlige og administrative hindringer i en grænseoverskridende sammenhæng på dagsordenen for topmøderne mellem grænsestater og ethvert andet grænseoverskridende forum på højeste niveau. En analyse inden for rammerne af beslutningsforaene for det instrument, som Kommissionen har foreslået, bør overbevise medlemsstaterne om instrumentets nytte i forhold til at overvinde en stor del af de tilbageværende juridiske og administrative hindringer ved EU-grænserne og dermed til at etablere grænseoverskridende offentlige tjenester;

18. foreslår, at Kommissionen, interesserede medlemsstater, regioner med lovgivningsbeføjelser og grænseoverskridende strukturer på lokalt og regionalt niveau afprøver brugen af principperne og procedurerne i den foreslåede grænseoverskridende mekanisme på konkrete projekter for at opnå en bedre forståelse af, hvordan dette instrument vil kunne anvendes i specifikke situationer og være nyttigt til at fjerne eksisterende retlige og administrative hindringer. Mange grænseoverskridende områder har tidligere fungeret som laboratorier for grænseoverskridende samarbejde og skabt positive resultater ved løsning af grænseoverskridende spørgsmål.

⁽³⁾ Forordning COM(2018) 373 final — 2018/0198 (COD).

⁽⁴⁾ <https://www.b-solutionsproject.com>.

⁽⁵⁾ I Kommissionens meddelelse *Fremme af vækst og samhørighed i EU's grænseregioner* hedder det, at hvis blot 20 % af de eksisterende hindringer blev fjernet, ville grænseregionerne opnå en stigning i BNP på 2 %. «(...) med potentielt over 1 million arbejdspladser» (COM(2017) 534, s. 4).

Grænseoverskridende strukturer

19. Det Europæiske Regionsudvalg bemærker, at ESPON's analyse har vist, at de fleste grænseoverskridende offentlige tjenester krævede oprettelse af en ny grænseoverskridende struktur eller instans, som oftest ikke har status af en ny juridisk person. Man har meget ofte anvendt eller tilpasset eksisterende strukturer. Når der blev etableret nye grænseoverskridende strukturer, skete det ved hjælp af eksisterende mellemstatslige aftaler, indenlandsk lovgivning eller EGTS-forordningen;

20. understreger fordelene ved permanente grænseoverskridende strukturer med egne medarbejdere og eget budget, som udelukkende har til opgave at fremme det grænseoverskridende samarbejde, såsom euroregioner, arbejdsfællesskaber og tilsvarende strukturer til effektiv udvikling af grænseoverskridende offentlige tjenester;

21. understreger fordelene og det uudnyttede potentiale ved de europæiske grupper for territorialt samarbejde (EGTS'er)⁽⁶⁾, der kan fungere som ideelle forvaltningsorganer for grænseoverskridende offentlige tjenester, navnlig i tilfælde, hvor der er behov for et fælles budget og for at ansætte fælles medarbejdere, og hvor de offentlige myndigheder er de primære leverandører. Den oplysningsindsats, der udføres af RU's EGTS-plattform, bør styrkes, og den bør navnlig fokusere på anvendelse af EGTS'er til levering af grænseoverskridende offentlige tjenester;

22. understreger, at EGTS'erne ganske vist har vist sig at være meget nyttige for det grænseoverskridende samarbejde, men at de har visse juridiske begrænsninger, som forhindrer dem i at udnytte potentialet ved et styrket samarbejde hen over grænserne fuldt ud. Dette er særligt tydeligt inden for grænseoverskridende offentlige tjenester og infrastrukturprojekter. Dette europæiske instrument kunne anvendes langt bredere, hvis de ovennævnte retlige rammer blev forbedret.

Finansielle instrumenter

23. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer til, at udvikling af grænseoverskridende offentlige tjenester anføres som en støtteberettiget aktivitet i samhørighedspolitikken og helt præcist i Interregprogrammet (uden at de andre elementer i programmet nedtones) samt i andre finansielle instrumenter, der er fastsat i den næste flerårige finansielle ramme og i genopretningsinstrumentet efter covid-19-pandemien Next Generation EU. For at gøre finansieringsprogrammerne mere attraktive er det også nødvendigt at mindske den administrative byrde i forbindelse med ansøgning om og udbetaling af disse midler;

24. opfordrer alle forvaltningsmyndigheder i grænseregioner til at finansiere grænseoverskridende virksomhed/aktiviteter/projekter inden for deres almindelige regionale programmer (EFRU og ESF) med henblik på at supplere og udbygge Interregprogrammernes aktiviteter;

25. understreger Interregprogrammets betydning for grænseoverskridende regioner gennem de seneste 30 år. Interreg har støttet det samarbejde, som har gjort en tilnærmelse og dialog mellem forvaltningerne og myndighederne i de forskellige grænseregioner muligt, flyttet grænserne for grænseoverskridende samarbejde og støttet projekter, der har haft direkte indvirkning på skabelsen af grænseoverskridende offentlige tjenester;

26. nævner de meget gode erfaringer med Kommissionens b-solutions-projekter med det formål at afhjælpe hindringer ved grænserne, herunder nogle af dem, der vedrørte grænseoverskridende offentlige tjenester. Disse projekter viste, at man selv med begrænsede midler kan opnå virkelig gode resultater;

27. gentager sin store skuffelse over det foreslåede budget til Interregprogrammet i forslagene til de næste finansielle overslag, eftersom det er utilstrækkeligt til at opfylde det europæiske territoriale samarbejdes behov i almindelighed og det grænseoverskridende samarbejdes behov i særdeleshed, idet sidstnævnte er et af nøgleelementerne i samhørighedspolitikken og den europæiske integrationsproces. Mange muligheder vil gå tabt på grund af Interregprogrammets reducerede budget, idet også budgettet i den tidligere finansieringsperiode i høj grad var utilstrækkeligt;

28. anbefaler, at medlemsstaterne i fællesskab afsætter en del af deres supplerende ressourcer inden for REACT-EU-initiativet til grænseoverskridende samarbejdsprogrammer, som de deltager i, for på denne måde at skabe mulighed for en effektiv genstart og styrkelse af det grænseoverskridende samarbejde efter covid-19-krisen, herunder støtte til udviklingen af grænseoverskridende offentlige tjenester eller sundhedskorridorer. Dette bør også omfatte en analyse af de synergier, der kan opnås ved en fælles anvendelse af redningstjenester;

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1082/2006 af 5. juli 2006 om oprettelse af en europæisk gruppe for territorialt samarbejde (EGTS) (EUT L 210 af 31.7.2006, s. 19).

29. støtter i høj grad pilotprogrammet »Grænseoverskridende regioner med covid-19-udbrud: en mulighed for at genoplive det fælles kriseberedskab og den fælles udvikling«, som blev vedtaget på Europa-Parlamentets plenarforsamling i november og har til formål at forbedre hverdagen for borgere i grænseregioner ved at støtte mere integrerede og funktionelle grænseoverskridende områder. Dette pilotprojekt skal hjælpe grænseregionerne med at håndtere fremtidige kriser bedre og fremme en ny model for udvikling af offentlige politikker (herunder for offentlige tjenester) i grænseregionerne med udgangspunkt i fælles udvikling og gennem forbedret forvaltning på flere myndighedsniveauer. Pilotprojektet kombinerer derfor en kort- og en mellemsigtet tilgang til at give fagfolk og beslutningstagere konkrete værktøjer og metoder, som kan omsættes direkte til virkelighed, er håndgribelige for borgerne og gælder for alle europæiske grænser;

30. bemærker, at selv om EU via sine programmer har støttet oprettelsen af nogle grænseoverskridende offentlige tjenester, er den langsigtede finansiering ikke bæredygtig. Medlemsstaterne og de lokale og regionale myndigheder bør undersøge mulighederne for supplerende langsigtet og fyldestgørende finansiering såsom nationale eller regionale kilder og offentlig-private partnerskaber, som også bør etableres og fungere på tværs af grænserne, i det mindste inden for EØS.

E-tjenester

31. Det Europæiske Regionsudvalg påpeger, at den igangværende digitaliseringsproces i grænseregionerne foregår ud fra et tresidet perspektiv: produktionsstrukturen, de offentlige myndigheder, der leverer tjenesteydelser til borgerne, og borgerne selv. I denne forbindelse kan e-tjenester måske åbne et meget interessant udviklingsområde for grænseoverskridende levering af offentlige tjenester. Eksempelvis kan man ved brug af en maskinoversat grænseflade overvinde sprogbarrieren, som er en af de første hindringer for grænseoverskridende samarbejde i almindelighed og for levering af grænseoverskridende offentlige tjenester i særdeleshed. Desuden ville indførelse af et elektronisk kort, der giver borgerne i grænseregionerne adgang til grænseoverskridende offentlige tjenester, være et vigtigt skridt i retning af en forbedring af levevilkårene i disse regioner. Øget brug af e-procedurer vil føre til en nødvendig harmonisering af de administrative bestemmelser og løse endnu en række hindringer. Udvikling af systemer baseret på kunstig intelligens kan også fremme en yderligere udveksling af tjenesteydelser på tværs af Europa.

Den private sektors rolle

32. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer beslutningstagerne til at være særligt opmærksomme på lokale små og mellemstore udbydere. Private operatører er centrale aktører i leveringen af visse tjenester og/eller i visse lande. Joint ventures mellem små og mellemstore udbydere på tværs af grænserne, f.eks. i form af et europæisk selskab (?), kan være bedre forberedt på at levere grænseoverskridende offentlige tjenester.

Grænseoverskridende konnektivitet

33. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer til, at man støtter den grænseoverskridende konnektivitet. I visse grænseområder har borgerne praktiske vanskeligheder med at krydse grænsen enten på grund af naturlige hindringer (bjerger eller floder) uden fysiske forbindelser som veje eller broer mellem de to sider eller på grund af manglende passende og regelmæssige offentlige transporttjenester. Hvis man fremmer konnektiviteten, styrker man udvekslingen og skaber en bedre integration af borgerne i grænseområderne;

34. opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at genoptage drøftelserne om indførelse af et tjenestepas (e-kort), som vil give SMV'er mulighed for at levere tjenester på tværs af grænserne uden at blive pålagt yderligere administrative byrder af udenlandske reguleringsmyndigheder.

Bedre fremme og overvågning af grænseoverskridende offentlige tjenester

35. Det Europæiske Regionsudvalg understreger, at et overvældende flertal af alle udpegede grænseoverskridende offentlige tjenester (64 %) ⁽⁸⁾ befinder sig langs grænserne mellem de gamle EU-medlemsstater, mens der kun findes meget få mellem de nye medlemsstater;

36. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til sammen med de lokale og regionale myndigheder og RU at gennemføre en oplysningskampagne i medlemsstaterne for at vise fordelene og potentialet ved grænseoverskridende offentlige tjenester. Disse aktører bør også investere mere i at overvåge og fremme eksisterende grænseoverskridende offentlige tjenester, idet mange af dem fortsat er ukendte for den brede offentlighed (f.eks. ved at udarbejde fortegnelser over grænseoverskridende offentlige tjenester);

(?) Rådets forordning (EF) nr. 2157/2001 af 8. oktober 2001 om statut for det europæiske selskab (SE) (EFT L 294 af 10.11.2001, s. 1).

(8) ESPON Targeted Analysis on Cross-border Public Services (CPS) (ESPON's målrettede analyse af grænseoverskridende tjenester) af 14. januar 2019.

37. er indstillet på at spille en større rolle i overvågning og fremme af grænseoverskridende offentlige tjenester i Europa i lyset af sine gode erfaringer med overvågning og fremme af EGTS'erne gennem RU's EGTS-plattform. Eftersom nogle af EGTS'erne allerede leverer grænseoverskridende offentlige tjenester, bør EGTS-plattformen også få til opgave at overvåge udviklingen af grænseoverskridende offentlige tjenester og fremme dem sammen med EGTS som et velegnet værktøj til deres gennemførelse;

38. opfordrer grænseregioner og navnlig euroregioner, arbejdsfællesskaber, EGTS'er og andre grænseoverskridende strukturer til at høre deres borgere om, hvilke tjenester der efter deres opfattelse mangler i deres region, eller hvilke tjenester der kan forbedres, og til at afhjælpe disse behov og eventuelt udforme nye eller forbedrede grænseoverskridende tjenester af fælles interesse.

Grænseoverskridende offentlige tjenester ved EU's ydre land- og søgrænser

39. Det Europæiske Regionsudvalg minder om erfaringerne med EGTS-forordningen, som har vist, at der kan oprettes et frugtbart og mere velstruktureret samarbejde med tredjelande, sådan som det navnlig er tilfældet med Schweiz og Ukraine;

40. understreger, at 17 % af alle de udpegede grænseoverskridende offentlige tjenester er oprettet mellem EU-lande og tredjelande, hvilket viser, at der er behov og potentiale for et sådant samarbejde, der rækker ud over EU's ydre land- som søgrænser. Den lovgivningsmæssige ramme, strukturerne og finansieringen bør give mulighed for at indføre sådanne tjenester sammen med tredjelande, hvilket vil være i borgernes interesse i disse grænseregioner.

Erfaringer med covid-19: lukning af grænser vs. samarbejde

41. Det Europæiske Regionsudvalg gentager, at medlemsstaterne er gået glip af muligheder under den seneste covid-19-pandemi, da de instinktivt og ensidigt lukkede grænserne uden at tænke over at kombinere indsatsen ved EU's indre grænser og levere sundhedspleje og nødtjenester til borgere, der bor i grænseregionerne. Samarbejde og delt ekspertise og ressourcer havde været en bedre reaktion på krisen. Dette bør imidlertid ses som en erfaring, der endnu en gang viser behovet for grænseoverskridende offentlige tjenester og en koordineret europæisk tilgang til fælles problemer. Det bør understreges, at grænseoverskridende samarbejde inden for sundheds- og redningstjenester, selv uden for krisetider, har stor betydning for leveringen af god pleje til befolkningen og bør fremmes;

42. påpeger, at lukningen af grænserne uden koordinering med og høring af hverken nabolandene eller lokale og regionale myndigheder i grænseregioner har haft en ødelæggende virkning ikke kun på det nuværende grænseoverskridende samarbejde, men frem for alt meget negative konsekvenser for borgernes liv i grænseregioner, hvor der ikke er vedtaget nogen regler for sikring af den særlige bevægelighed for personer og varer, hvilket igen har en negativ indvirkning på leveringen af grænseoverskridende offentlige tjenester;

43. konstaterer, at der er behov for at definere et grundlæggende minimumsniveau for grænseoverskridende samarbejde, som skal opretholdes også i krisetider for at sikre leveringen af grænseoverskridende offentlige tjenester, navnlig tjenester vedrørende krisestyring;

44. glæder sig over partnerskabet mellem RU, Kommissionen og de førende sammenslutninger, der arbejder med grænseoverskridende spørgsmål (MOT, AEBR og CESC), der blev oprettet under covid-19-krisen. Denne erfaring har ført til oprettelsen af den europæiske grænseoverskridende borgeralliance;

45. understreger, at trods de lukkede grænser har mange grænseregioner og byer fundet metoder til at samarbejde og deles om ressourcer i disse svære tider. Dette har endnu en gang bevist, at grænseoverskridende samarbejde er naturligt for mennesker, der bor i disse regioner, og den logiske vej frem for deres lokalsamfund.

Anbefalinger for fremtiden

46. Det Europæiske Regionsudvalg erklærer, at det er parat til at trække på grænseregionernes erfaringer og fremsætte omfattende anbefalinger til grænseoverskridende samarbejde som led i RU's bidrag til konferencen om Europas fremtid;

47. planlægger i denne forbindelse at fremsætte specifikke anbefalinger til konferencen om to spørgsmål:
- Den første er en langsigtet vision for det grænseoverskridende samarbejdes fremtid i Den Europæiske Union, som vil fokusere på konkrete forslag, som RU og grænseregionerne vil opfordre til bliver gennemført inden 2050. Grænseoverskridende offentlige tjenester bliver en del af denne vision.
 - Det andet spørgsmål bliver en opfordring til lovgivning, der skal garantere minimumsstandarder for grænseoverskridende samarbejde i tilfælde af EU-dækkende og/eller lokale kriser for at opretholde et tilstrækkeligt niveau af offentlige tjenester, give borgere, der bor i grænseregioner, mulighed for at udføre deres funktioner, garantere, at det indre marked fungerer uden afbrydelser, og fastholde momentum for den europæiske integration.

Bruxelles, den 5. februar 2021

Apostolos TZITZIKOSTAS

Formand for
Det Europæiske Regionsudvalg
